משנה · אחרונים

מותר קנים על משנה קינים

רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מותר קנים על משנה קינים

רבי יצחק אייזיק יהודה יחיאל ספרין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מותר-קנים-על-משנה-קינים/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
משנה ד 5
פרק ב 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ג 7
משנה ד 8
משנה ה 8
משנה ו 8
פרק ג 8
משנה א 8
משנה ב 8
משנה ג 9
משנה ד 9
משנה ה 10
משנה ו 10

פרק א

משנה א

חַטַּאת. למטה י[י]מצה אל יסוד המזבח שהשירי[י]ם מתמצין אל יסוד המזבח ולא אל הסובב:

לְמַעְלָה דכתיב קרנות:

לְמַטָּה דכתיב בה יסוד:

עוֹלַת הָעוֹף [**נַעֲשֵׂית**] **לְמַעְלָה** והקטיר ונמצה מה הקטרה בראש המזבח אף מיצוי ומליקה בראש המזבח:

פָּסוּל מליקה כשירה בכל מקום במזבח אבל הזאה דחטאת עוף עשה למעלה פסול:

משנה ב

יָמוּתוּ דבעלי חיים אינם בטלין:

חַטָּאת מפורשת **שֶׁנִּתְעָרְבָה** בשני קינים שהם סתומים שכל ארבע פרידות הם סתומים ביחד ונתערבו הקינין כשר שני חטאת (=חטאות, וכך במשך הפירוש יש הרבה ווין חסרים – א.פ.) ולא עולה דאם יקריב עולה דילמא לוקח חטאת מפורשת ומקריבה עולה ואם ילקח שלשה חטאת דילמא מאלו שני קינים של חובה מקריב שלשה חטאת והם אינם אלא שני חטאת ושני עולת. וכן **עוֹלָה שֶׁנִּתְעָרְבָה** פסולים כל החטאות שלא יקח עולה ויקריבה חטאת ושני עולת יקריב ממ"נ דכל זמן שהם סתומים יכול ליקח שני עולת את מה שירצה:

שֶׁהַחוֹבָה מְרֻבָּה אם קן אחד מפורש עולת נתערב בכמה קינין של חובה אף מאה חובה שדינן מאה עולת מאה חטאת החטאת פסולים ועולת יקריב מאה ממ"נ דהרי סתומים הם אבל מאה ואחד לא יקח דאם לקח מאה עולת ניקבעו השאר למאה חטאת ושמא לוקח חטאת ומקריב עולה ולכן אסור ליקח אלא מאה עולת וכן להיפוך קן אחד סתומה חובה שדינה אחד חטאת ואחד עולה ואם מקריב חטאת ניקבע השני לעולה מפורשת וכן להיפוך ניקבע חטאת מפורשת שנתערבה הקן באלף עולת נדבה אין כשר אלא עולה אחת דאם יקריב שני עולת דילמא מקריב מן אותו הקן כל שני עולת והקן סתומה דינה אחד חטאת ואחד עולה ואם הקריב ממנה עולה הוקבע השני לחטאת והוא שמא מקריב החטאת לעולה ולכן לא יקריב אלא עולה אחת:

משנה ג

אַחַת [**לָזוֹ**] **וְאַחַת** [**לָזוֹ**] אומרים לו הקרב חטאת ועולה ממ"נ אם מקן אחד כשר אם משני קינין כשר דהרי כל אחת הוא קן סתומה: וכן **שְׁתַּיִם לָזוֹ** וכל הארבע פרידות סתומת הם:

וּשְׁתַּיִם לָזוֹ ונתערבו מקריב ארבע פרידות ממ"נ שתי חטאת ושתי עולת אבל לא יקריב לא שלשה חטאת ולא שלשה עולת דילמא יהיה מארבעה הפרידות שלשה עולת או חטאת ואי אפשר לעשות מארבע סתומת אלא שתים חטאת ושתי עולת:

אַחַת לָזוֹ שיש קן אחד סתום שדינו אחד חטאת אחד עולה ונתערב עם מאה קנים סתומים ביחד אבל דינם מאה חטאת מאה עולת לא יקריב אלא אחד חטאת ואחד עולה דאם יקריב שני חטאת דילמא לוקח שניהם מקן אחד הסתומה שדינה אחד חטאת ואחד עולה וכן שני עולת אסור להקריב מחשש זה וכן עשר סתומים שנתערבו במאה סתומים יקריב עשר קנים ממ"נ דהיינו עשר חטאת ועשר עולת אבל אחד עשר חטאת לא יקריב דילמא לוקח מעשר הסתומים שדינם עשר חטאת ועשר עולת והוא מקריב אחד עשר חטאת וכן אסור להקריב אחד עשר עולת ואין כשר אלא עשר חטאת ועשר עולת ממ"נ וזהו המועט כשר:

משנה ד

אין הקנין מתפרשין אלא או בלקיחת בעלים או בעשיית כהן דאם יש כאן עשרים פרידות סתומת, דהיינו עשר קנים, והקריב הכהן עשר חטאת, נתפרשו עשרה השניים שהם עולת מפורשת. ואם שני נשים לקחו קניהן בעירוב שכל ארבע פרידות הם סתומת וכיון שלא נתפרשו בלקיחת בעלים נתפרשין בעשיית כהן וכהן מקריב שני עולת למעלה אחת לשם רחל ואחת לשם לאה וכן ב' חטא' למט'. וא"א לומר שמא עשה קן של רחל למעל' וקן של לאה למט' ובדאורייתא אין ברירה שהרי כיון שביד כהן לעשות קן שלם ב' עולת וקן א' שלם שתי חטאת א"א כלל שיהיה קן אחת של אשה אחת והוה כאלו התנו בתחלה שהכהן יעשה כמו שירצה. ואין זה תלוי בדעת כהן שאותו שיעשה יתברר שהוא שלם כיון שהתורה תלוהו בדעת כהן שיוכל לעשות מארבע סתומת משתי קינין סתומים יכול לעשות שתי עולת מקן אחד ושתי חטאת מקן אחד ושתי נשים חשובים כאחת בהכרח ואין זה ענין ליש ברירה ואין ברירה כלל. זהו שיטת הרמב"ם ורש"י והוא מתוק. אבל בזה מודה הרמב"ם ורש"י שאם שני נשים לקחו קניהן בעירוב ופירשו כל קן איזה מהם חטאת ואיזה מהם עולה ולא פירשו הבעלים שאסור הכהן להקריבן עד שיתפרש שם הבעלים ולא אמרינן הוברר הדבר ולא מהני אף הותנו בזה. וגמרא כשמשני הותנו כוונתן גם כן על הא דרב חסדא, אלא דהמקשן לא הבין דבריו והוקשו מאי למימרא ומתרץ לו כדרב חסדא דאז הוה כהותנו. ודברי הברטנורא תמוהים מאוד ודוק היטב בסברת הרמב"ם כי סברא נכונה הוא. ועיין כ"מ היטב כיון שהתורה תלה בדעת הכהן אף בשל שתי נשים סתומת שיעשה איזה מהן שירצה עולה או חטאת.

א"כ גם בהכרח שם בעלים ניתלה בסתומים בדעת הכהן, דאל"כ היאך יכול להקריב קן אחד למעלה שתי עולת? אלא ודאי כששתי נשים לקחו הקנין בעירוב יכולין ליתלות גם שם הבעלים בדעת הכהן. וזהו התירוץ כשהתנו כפירש"י, והמקשה סבר התנו כדעת התוספת והוקשה מאי למימרא ומתרץ לו קמ"ל כדרב חסדא, וזהו הותנו בעצמו כשעשו כדעת רב חסדא שיתפרשו הקנין על דעת הכהן בהכרח ששם בעלים נתפרש גם כן בדעת כהן והוה שתי נשים כאשה אחת. וזה קמ"ל ר' יוסי ודוק:

פרק ב

משנה א

פָּרַח לְבֵין הַקְּרֵבוֹת לבין קנין סתומין העומדת ליקרב ומפרש ואזיל:

משנה ב

כֵּיצַד. שְׁתֵּי נָשִׁים, לָזוֹ שְׁתֵּי קִנִּים סתומת: פרח אחד מכאן ונשאר כאן שלשה ושם חמש פרידות ומכל שתי קנים אינו יכול להקריב אלא שתי עולת ושתי חטאת, וכשמקריב שתי עולת ניתפרשו שתים אחרות לשתי חטאת ונעשו מפורשת ביד כהן לחטאת. ועתה שפרח יעשה משלשה פרידות חטאת ועולה ומחמש פרידות שתי חטאת ושתי עולת, וניפסלו שני פרידות. וזהו **פָּסוּל וּפוֹסֵל אֶחָד כְּנֶגְדּוֹ**. וא"א בענין אחר שאם יעשה משלשה פרידות שתי חטאת ועולה יהיה ניקבע אותו שפרח לעולה מפורשת והוה עולה שנתערבה בחובה דאין כשר אלא שתי עולת וכן להיפוך לא יהיה כשר אלא שני חטאת. ולכן יעשה משלשה פרידות עולה וחטאת וישאר אותו שפרח סתום כמו שהיה, ויקריב מחמש פרידות שתי חטאת ושתי עולת. ושלש עולת או שלש חטאת א"א דילמא עושה משתי הקנים הסתומים ג' עולת או ג' חטאת, וכשיקריב שתים שתים ממ"נ כשר:

חָזַר מחמש לג' אז יקריב חטאת ועולה מארבע שבכאן וחטאת ועולה מארבע שבכאן או שתי עולת וחטאת אחת בצד זה וחטאת אחת בצד שני או שתי חטאת ועולה בצד זה ועולה בשניה כיון שלא נשאר בכל צד אלא שלש מגופה, וכשהוא מקריב ממנה שתי חטאת ועולה ניקבע אותו שפרח לצד השני לעולה מפורשת ופוסלין כל חטא' ולא יוכל להקריב גם כן שני עולת דילמא עולה שקרב בראשונה בצד הראשון היה מכאן, ושתי עולת גם כן מכאן, נימצא הקריב שלש עולת משתי קנין. ולכן כשפרח מזה לזה ומז' לז' לא יקריב אלא כמבוא', וניפסלו ארבע פרידות. ואף כשהם מעורבת אין פחות משתי חטאת ושתי עולת דזה כשר ממ"נ, בין אם הם משתי קנים או מכל ארבע קנים:

משנה ג

יֵשׁ לָהּ שֵׁשׁ כשפרח מן הראשונה לשניה לא יקריב כלל מן הראשונה, דאם יקריבנה לעולה יהיה ניקבע אותו שפרח לשתי קנים לחטאת, ולא יוכל להקריב בב' קנים אלא ב' חטאת בלי שום עולה. אבל עתה כשנשאר מה שפרח סתום אז מקריב שתי עולת ושתי חטאת. וכן כשפרח מן השניה לשלישת מקריב בשניה אחד חטאת ואחד עולה וישאר מה שפרח לשלישת סתום ויקריב בשלישת שלשה עולת ושלשה חטאת. וכן כשפרח מן השלישת לרביעת יקריב בשלישת שתי עולת ושתי חטאת וברביעת ארבע ארבע. וכן מן הרביעת לחמשית יקריב ברביעת שלשה שלשה ובחמשית חמשה חמשה. וכן מן החמישת לששית יקריב בחמישת ארבע ארבע ובששית ששה ששה. וכן מן הששית לשביעת יקריב בששית חמשה חמשה ובשביעית שבעה שבעה, שכל זמן שיש אחד כאן סתום, הרי אותו שפרח גם כן סתום ולא יפסול במקום שפרח כלל וכלל. ואם **חָזַר** מן משביעית לששית יקריב שם בשביעית ששה ששה, ובששית חמש חמש, דאם יקריב בשביעית שבעה חטאת וששה עולת יקבע אותו שפרח לששית לעולה ויפסול כל החטאת שבששית. וכן כשפרח מן הששית לחמישת יקריב בששית ארבע ארבע ובחמישת ארבע ארבע דהרי שתי פרידות פרח[ו] מן הששית, אחד לשביעית ואחד לחמישת, ושמא הפרידות יהיו שתיהם עולות, ואם יקריב בששית חמש עולת יהיה שבעה עולת ששה קנים וכן להיפך בחשש חטאת. ולכן לא יעשה בששית אלא ארבע ארבע וכשר ממ"נ. פרח מן החמישת, יקריב שלשה שלשה ולא יותר, שהרי שתי פרידות פרח[ו] ממנה ודילמא הם שתיהם עולת או שתיהם חטאת וכשיעשה כאן יותר משלשה יהיה ששה עולת או ששה חטאת מחמשה קנים, וכן ברביעת יעשה שלשה שלשה. פרח מן הרביעת לשלישת הרביעת יש לה שתים שתים שהרי שתי פרידות פרח ממנה כמבואר והשלישת יש לה שתים. פרח מן השלישת לשניה, השלישת יש לה אחד, שהרי שתי פרידות פרח[ו] ממנה כמבואר והשניה יש לה אחד. פרח מן השניה לראשונה אין לה כלום, ולא לראשונה שכבר בהליכה אין לה כלום. וא"ת למה יקריב בשלישת שתים שתים שתים, שהרי מה שפרח ממנה בשניה לא יקריב? זהו גזירות חכמים דלא פליג דבכל הליכה וחזרה יפסול אחד. **פָּרַח וְחָזַר** אשלישת קאי עד שביעית, וכיון שפרח מן הרביעית ארבע פרידות בראשונה ובשניה ניפסלו כל אותן שבכאן, דאם יקריב חטאת אחד דילמא כל הארבע שפרחו הם חטאת ומעתה יהיה חמשה חטאת מארבע קנים, וכן בעולת חיישינן להיפוך. ומכ"ש שהשלישת שפרח ממנה ארבע אין לה כלום. והחמישת

יש לה אחת הששית יש לה שתים שפרח מהם ארבע ונשאר כשרים אחת ושתים, והשביעית שפרח ממנה שתים בשתי חזרות נשאר לה חמש:

פָּרַח וְחָזַר לא נשאר לששית כלום, שהרי פרח ממנה ששה פרידות ומכ"ש החמישת שאין לה כלום, והשביעית שפרח ממנה שלשה יש לה ארבע. וכמו כן קשיא כיון שנפסל הכל יוכל השביעית להקריב שבעה שבעה, אבל השוו חכמים מדותיהם בכל הליכה וחזרה ליפסול קן אחד. **וְיֵשׁ אוֹמְרִים, הַשְּׁבִיעִית לֹא הִפְסִידָה** אלא מקריב חמש חמש ולא גזרינן באחרונה כיון שבאחרונה ניפסלו הכל אף שאינה מרוחת עכ"פ לא יפסידה באחרונה:

משנה ד

מְפֹרֶשֶׁת ונתערב חטאת בעולה ודינן שימותו, ולכן, **חָזַר, אוֹ שֶׁפָּרַח מִן הַמְפֹרֶשֶׁת** לסתומה **כֻּלָּן יָמוּתוּ**. אבל אם לא נתערבו ביחד ופרח אחד לסתומה, יקריב אותו שנשאר וא' מן הסתומת גם כן יקריב. אם עול' פרח יקריב חטאת הנשאר ושם יקריב עולה אחת עכ"פ דוק ותשכח. ואיני משיג בעניי מאי קמ"ל במשנה זאת:

משנה ה

חָזַר לְאֶמְצַע

חָזַר לְאֶמְצַע הרי חטאת ועולה מעורב **יָמוּתוּ**:

חָזַר [...] **מִן הָאֶמְצַע(יים)** **לַצְּדָדִין** ניפסלו שני הצדדין דמעורב הן:

אוֹ שֶׁפָּרַח לא גרסינן.

משנה ו

ת"ק סבר חטאת עיקר, ובן עזאי אמר הראשון עיקר:

לֹא דהוי חטאת שמתו בעליה:

פרק ג

משנה א

בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים אפירקא קמא קאי, ובבבא הזה אין חילוק בין ששלש לזו כולן סתומת ביחד ובין שכל קן בפ"ע סתומה ונתערבו של שני נשים ואינו ניכר, הכל **מֻחֶצָּה כָּשֵׁר וּמֻחֶצָּה פָּסוּל**. למעלה כשר עולת ולמטה כשר החטא':

משנה ב

אַחַת לָזוֹ כאן מיירי בין שהם סתומת ביחד ובין שכל קן בפ"ע סתומה:

אַחַת [לָזוֹ] **וּשְׁתַּיִם** [לָזוֹ] ועשה קן אחד למעלה, ניפסול אחד ועוד לקח פרידה מקן אחד סתום ועשה למעלה כשר הרי שתים כשירות למעלה וכן למטה. וכן אם היה שתים סתומת ביחד וקן אחד סתום והכל נתערב ששה פרידות כשר ארבע מהם, דהוא המרובה: שתים ושלש – אם היה כל קן בפ"ע סתום אלא שנתערבו שתים בשלש ועשה שתי קנים למעלה וניפסל שתי פרידות, ולקח עוד פרידה אחת למעלה והוא כשר, הרי שלשה כשרים, וכן למטה. הרי המרובה כשר. וכן אם השתים סתומת ביחד וכן השלשה הכל ביחד ונתערבו עשר הפרידות ועשה מחצה למעלה ומחצה למטה, המרובה כשר למעלה שלשה ולמטה שלשה, כי שמא עשה השני קנים למעלה ועוד אחד מהשלשה, וניפסול למעלה שתים ולמטה שתים:

עָשָׂר לָזוֹ וּמֵאָה לָזוֹ אם כל קן בפ"ע סתום ועשה מחצה קנים למעלה ומחצה למטה, ניפסול חציה וכשר חציה. אם עשה כל קן פרידה אחת למעלה ופרידה אחת למטה, הכל כשר, ולא משתכחת מרובה כשר בענין זה. אלא כשכל המאה סתומת ביחד ועשר ביחד ונתערב הכל ועשה למעל' מאה ועשר פרידות לא ניפסול למעלה אלא עשר דילמא כל עשר סתומת הם למעלה וניפסול עשר חטאת וכן למטה ניפסול עשר, דילמא הם למטה וניפסול עשר עולת מהם:

זֶה הַכְּלָל קאי לפרש שאף בסתומת שכל קן סתום בפ"ע מיירי מתניתין, ואז אם הם אינם זוגות, כגון תשעה לזה ומאה לזה, וחילוק הקנין נ"ד למעלה ונ"ד למטה וקן אחד עשה פרידה אחת למעלה ואחת למטה ושניהם כשרים, ושם ניפסול חציה, דהיינו ק"ח, וק"ח כשרים, ועם השנים הרי מאה ועשר כשרים וק"ח פסולים כיון שבהכרח יש משל אשה אחת למעלה ולמטה דהיינו שחילק קן אחד למעלה ולמטה אז המרובה כשר. ובזה הכלל יצא מאה לזו ועשר לזו שאתה יכול לחלוק הקינין בשוה שמחצה כשר ולא המרובה אבל נתקיים בסתומת הכל ביחד:

משנה ג

חַטָּאת [לָזוֹ] **וְעוֹלָה** [לָזוֹ] מפורשת שנתערבו ולא נימלך ועשה קן למעלה ניכשר אחד או למטה ניכשר אחד. אבל חילק הקן ועשה פרידה למעלה ולמטה הכל ניפסול:

משנה ד

חַטָּאת לָזוֹ מפורש **וְעוֹלָה לָזוֹ** מפורש בקן אחד, וקן אחד סתומה, וקן מפורשת, ולא נתפרשו הבעלים היינו שאינו ידוע של מי הוא כי אינו ניכר בין חטאת לעולה, **אֵין כָּשֵׁר אֶלָּא סְתוּמָה**. אבל שני המפורשים פסולים, דילמא עשה חטאת למעלה ועולה למטה כי מיירי בשאינו ניכר איזה לחטאת ואיזה לעולה. ולאפוקי מדרב[א] דאמר (זבחים עג ע"ב)

השתא דאמר רבנן לא תקריב אי מקריב לא מרצה קמ"ל דסתומת כשר[ות] אף שהכא מיירי שאינו יודע איזה סתומת ואיזה מפורשת אלא שכל קן עומד בפ"ע ולכתחלה הכל פסול אבל בדיעבד הכל כשר. ולדעתי מפורשת היינו שנתפרשו הבעלים של מי החטאת ושל מי העולה ונשכח למי החטאת ולמי העולה וגם אינו ניכר איזה חטאת ואיז' עולה. דוק היטב כי קיימא לן אין ברירה ולמה מחצה כשר? אלא על כרחך בנתפרשו הבעלים ונתערב, דיקריב כל אחת למי שהוא:

משנה ה

חוֹבָה שְׁנַיִם כגון שהי' שתי קנין סתומין והקריב כבר עולה אחת ונשאר שתי חטאת ועולה סתומין ונתערב בהם חטאת מקריב שתי חטאת מזה ולא יותר וק"ל:

שְׁנַיִם בְּחוֹבָה שנשאר שני עולת וחטאת ונתערב חטאת אינו מקריב אלא חטאת אחת וק"ל. וכה"ג נתפרש בעולה וק"ל:

משנה ו

מְבִיאָה שְׁתֵּי קִנִּים סתומים ותאמר אלו לחובתי ולנדבתי. ואם הם **מְשֻׁנֵי מִינִין** ואינו יודע איזה מין קרב למעלה ואיזה למטה, ובשל מטה ניפסול אחד אם תורים עשה למעלה ועלו לה לנדבתה ולמטה עשה בני יונה וניפסול העולה וצריכה להביא לעולה בן יונה, או שהיה להיפוך, תורים למטה, וצריכה להשלים תור ולכן תביא בן יונה ותור לעולה:

פֻּרְשָׁה נִדְרָהּ שאמרה אלו לנדרי ואלו לחובתי ועשה הכהן קן אחד למעלה וקן אחד למטה ואינו יודע איזה עשה למעלה ואיזה עשה למטה, ודילמא עשה נדרה למטה וניפסול כל הקן וקן חובתה שעשה למעלה כשר עולה, ומעתה צריכה להביא שלש פרידות לשם חובתה ונדבתה, ויעשה מהם חטאת אחת ושני עולות:

מְשֻׁנֵי מִינִין ופירשה נדרה, כגון שאמרה תורים אלו לנדרי ובני יונה אלו לחובתי והכהן אינו יודע איז' קרב למעלה ואיזה למטה ומעתה נשאר הספק דילמא השתי תורים שהן עולת עשה למטה וניפסל כל הקן ושתי בני יונה עשה למעלה ואין כשר אלא עולה אחת, ואם היה כך צריכה להביא חטאת בן יונה ושתי עולת להשלים הנדר שניפסול, ודילמא היה בהיפוך, שני בני יונה של חובה נעשה למטה וניפסול העולה ויש עוד ספק דילמא מן התורים של נדבה עשה אחד למעלה וכשר ואחד למטה וניפסול ומן בני יונה חובה עשה חטאת למעלה וניפסול ועולה למטה וניפסול, ומעת' אי אפשר כלל אלא שתביא שני תורים לנדרה ושתי בני יונה לחובתה. דמאי אמרת? תביא שלשה בני יונה, שנים לעולה לנדרה ואחד לחטאת, ויצתה ממ"נ דאם ניפסלו כל התורים של נדרה הרי לא קבעה נדרה ותקיים נדרה ביונים, ואם ניפסול כל חובתה א"כ בהכרח נשאר עולה אחד

מנדרה שהיה כשר אם כן יעלה אחד לנדר ואחד לחוב ועוד חטאת אחת ומעתה די בשלש פרידות!? אבל זה טעות דכמו שאין מביאין תור נגד בני יונה בחוב כן בנדבה יביא או תורים או בני יונה, אבל תור ובן יונה אסור להביא כשאמר הרי עלי קן. מעתה מה תעשה? אם תביאה שתי בני יונה לעולה ובן יונה לחטאת דילמא מתחלה עלה לה תור אחד לנדרה, ומעתה כשיזדווג לו בן יונה יהיה הנדר תור ובן יונה ולא יצאה ידי נדרה. אם תביא שתי תורים, דילמא חייבת בן יונה לעולת חובתה ולא יעלה לה כי החטאת הוא בן יונה בהכרח כמו שנדרה תחלה. אם תביא תור ובן יונ' לעול' ובן יונה לחטאת דילמא מתחלה ניפסול כל נדרה ולא יעלה לה תור ובן יונה להשלים קן של נדרה. ועל כרחך תביא שתי תורים ושני בני יונה, ומסולק קושיית התוי"ט על הרב. וחוץ מזה, כל דברי אא"ז (=תיו"ט – א. פ.) תמוהים מאוד. ומה שהוקשה בתחלה "ותמיהא לי טובא" לא ידענא מאי קשיא ליה, דהכא שני הקנים הם ארבע פרידות ביחד, והיא פירשה קן זה לנדרי' ודילמא עשה קן נדר למטה וניפסול הכל וקן חובה למעלה וניפסול החטאת, וצריכה להביא שלש פרידות. ואא"ז חשב שכל קן עומד בפ"ע, ומכל קן עשה אחת למעלה ואחת למטה, והן הן דברים תמוהים, ובכל דבריו לא ירדתי לסוף דעתו. ודע שעד פֵּרְשָׁה נְדָרָהּ מיירי המשנה בקנים סתומים ומפֵּרְשָׁה ואילך מיירי שפירשה אלו לנדרי ואלו הם חובתי, זה חטאת וזה עולה:

קִבְעָה נִדְרָהּ שפירשה בשעת נדר הרי עלי קן תורים ופירשה דלעיל היינו שלא פירשה בשעת נדרה אלא אח"כ פירשה אלו לנדרי והיו תורים, אבל כאן קבעה על עצמה דוקא זה המין, והכהן אפשר עשה שתים של נדרה למטה ושתים של חובתה למעלה כי גם כאן איירי במפורשת זה לחטאת ולא לעולה ולכן לא איצטרך לפרש דכאן מיירי בפירשה כיון דבמפורשת מיירי. ע"כ פירש' אלו לנדרי' גם כן. וכיון שמסרה לכהן שכחה מה קבעה לנדרה אם תורים או בני יונה, ומעתה שלא יצאה ידי נדרה ואינה יודעת מה קבעה לנדרה צריכה להביא ארבע פרידות לנדרה ופרידה אחת לחטאת, דילמא חובתה למעלה נעשה ואין לה חטאת. וכל זה בהביאה תחלה **מִמִּין אֶחָד** אבל אם הביאה **מִשְּׁנֵי מִינִין** ועתה שכחה מאיזה מין קבעה נדרה ושכחה איזה מין הקריבה לחובתה ומעתה חיישינן דילמא נדרה נעשה למטה וניפסל נדרה וחובתה למעלה וניפסול החטאת צריכה להביא שתי תורים ושני בני יונה להשלים נדרה כמו ברישא, כיון שלא יצא' ידי נדרה ושכחה, וצריכה להביא עולה וחטאת, כיון שהיו שני מינים ואינ' יודעת איזה הקריב לחובתה אם תורים ויש לה עולה תור אם בני יונה ויש לה עולה מבני יונה. וכשמקריב למשל חטאת תור אפשר העולה שלה מכבר היה בן יונה ואין מביאין בן יונה כנגד תור וכן להיפוך.

ולכן בהכרח ממין חטאת שמביאה עכשיו תביא גם כן עולה. ואם היה בתחלה בהיפוך, שהקריב חובתה למטה ונפסל עולת חוב' שלה, א"כ נדרה היה כשר אלא שמסופקת באיזה מין קבעה, אבל עכ"פ אין עליה חיוב נדרה אלא מין אחד, ובשתי מינין שמביאה עכשיו לעולת יצאה כל הספיקות. ואם ידע שבשני קנים שהביאה תחלה קרב מכל קן אחת למעלה ואחת למטה וחובה נפסלה שמא עשה חטאת למעלה ועולה למטה אבל מן נדרה לא ניפסול אלא אחד, אבל כיון שאינה יודעת מאיזה מין קרב לנדרה ומן איזה מין יש לה עולה כשירה אינה יודעת אם יש לה להביא שני תורים ובן יונה אחד או שני בני יונה ותור אחד, ומהכרח מביאה שתי תורים ושני בני יונה לקיים נדרה. אבל עכ"פ יש לה בכאן עולה אחת שאינה צריכה, ולכן לספק זה תוכל גם לתקן חובתה בשני חטאת ואיזה עולה שיש לא תזדווג לחטאת שלה ותצא ידי חובת'. ובזה דברי הרב נכונים מאוד, וכל דברי אא"ז תוי"ט תמוהים ולא יכולתי להלום כוונתו באין פנים:

נָתָנָם לַכֹּהֵן וְאֵין יָדוּעַ מַה נָּתָנָה אם שני תורים ושני בני יונה או כולם תורים וכולם בני יונה או נתנה תור לעולה ובן יונה לחטאת או להיפוך, והכהן **אֵין יָדוּעַ מֶה עָשָׂה** אפשר עשה כולן למעלה או כולן למטה או אפשר עתה נדרה למטה וניפסול והחובה עשה חטאת למעלה ועולה למטה מעתה ניפסול הכל, או אפשר עשה חובה חטאתה למטה וניכשור חטאתה וגם העולת עשה למטה וניפסלו העולת. ולתקן כל זה תביא שתי תורים ושני בני יונה כולן עולת לנדרה שהרי אינה יודעת מה קבעה, אם תורים או בני יונה, והראשוני' אפשר ניפסלו, ועוד תביא שתים שתי עולת לחובתה וחטאת אחת כי חטאת מוכרחת להביא, [ש]אפשר [ש]ניפסול חטאת', ושתי עולת מוכרחת להביא כי אינה יודעת איזה מין הביא, אם חטאתה של עכשיו תור אפשר כבר יצאה ידי חובתה בחטאת בהקרבה ראשונה וחטאת הראשונה אפשר היה בן יונה. מעתה מוכרחת להביא בן יונה ממין חטאת שיצא' ידי חובתה ובבן יונה אינה יצאה דילמא ניפסול החטאת הראשון וחטאתה של עכשיו הוא תור. ואפשר היו כל אלו הדרכים בהיפוך. ומספק זה צריכה להביא שני עולת וחטאת א'. דבשלמא לעיל דהכהן עשה שתים למעלה ושתים למטה, אם כן בהכרח שיש לו או שני עולת כשרים וחטאת אחת או עכ"פ לפחות עולה אחת כשירה, אם כן בהקריב עולה וחטאת יוצא ידי כל אבל בכאן שאפשר [ש]ניפסול הכל ואפשר החטאת כשירה והשאר הכל פסול, אם כן מוכרח להביא כנ"ל:

בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר, שְׁתֵּי חַטָּאוֹת ושני עולת, שהרי לבן עזאי יפול עוד ספק איזה מהם נימלוק ראשון ואפשר בהקרבה ראשונה נימלוק עולה למעלה ונכשרה והיה תור וקבע' את החטאת של אחריה גם כן תור, ואפשר העולה שניקרבה בראשונה היה בן יונה וקבע

החטאת בן יונה והחטאת אפשר ניפסלה בהקרבה ראשונה, ומעתה בהכרח צריכה שתי חטאת להשלים עם עולה שקרבה בראשונה. ואפשר היה בהיפוך שהחטאת ניקרבה בראשונה ואינו ידוע אם תור או בן יונה והעול' ניפסול בהקרבה ראשונה ועתה צריך להביא עולה תור ובן יונה כי אינו יודע מה להביא שיהי' שוה עם החטאת שניקרב בראשונה. וכל זה ביאור נכון שנראה לדעתי העניה ונטיתי מהכרח מדעת הרב מחמת כמה דוחקים שיש בפירושו כי לא מצינו קביעות לחובה, ועוד במשנה אין רמז מזה כמו שהוקשה אא"ז ועוד כמה קושיות עצומת. ותבין מתוך דברינו ואין להאריך ברוך החונן לאדם דעת:

כְּשֶׁהוּא חַי לבחינות מצות ועבודת השם קולו אחד כשעושה מצוה באבר א' ובמדה אחת הכל אחדות אחד:

וּכְשֶׁהוּא מֵת ועובר עבירה אזי השבעה מדות הם שבע' כמבואר בדברי מרן האר"י בעץ חיים על סוד להפרע מן הרשעים:

קַרְנָיו דעת הכולל חסד וגבורה ומבואר בספרי אוצר החיים מצות חצוצרות דבר נפלא ואכ"מ:

שׁוֹקָיו נצח והוד:

עוֹרוֹ מלכות:

מֵעָיו דעת במקום ת"ת:

בְּנֵי מֵעָיו יסוד צדיק:

זִקְנֵי חכמי **עַם הָאָרֶץ** שתורתן משפה ולחוץ **כָּל (עוד) זְמַן ש**מוסיפין חכמה **וּמַזְקִינִין דַּעְתָּן מִטָּרֶפֶת עֲלֵיהֶן** כי הדעת שורש התשובה והעבודה לא-ל יתברך, ודעתן מטורפת עליהן ומתרחק מהשם יתברך:

מֵסִיר שָׂפָה שכינה **לְנֶאֱמָנִים** מי שאין בו אלא הדבור והשיחה של תורה ואין בו חיות פנימי:

וְטַעַם של **זְקֵנִים** הללו **יִקַּח** שאין להם טעם מתיקות ידידות חביבות התורה, עם נבל ולא חכם שהלכו כל ימי חייהם בנובלת התורה ואין מוסרין עצמן ליטעום מנגה אור הזוהר ומרן האר"י, מתיקות התורה ורזיה עד כלות הנפש:

אֲבָל זִקְנֵי תוֹרָה הפנימיות כל מה שמוסיפין השגה וחכמה מוספין אהבה ויראה:

בִּישִׁישִׁים העוסקין ברזין דעתיק יומין בסוד כתר בישישים **חָכְמָה** אז **וְאֹרֶךְ יָמִים תְּבוּנָה** שכן תבונה הוא הטעם כמבואר בגמרא שעל ידי הטעם ומתיקות התור' אף בנגלה יזכה לאורך ימים בעולם הבא ושנות חיים בעולם הזה אמן: